

Poročila pravijo, da kaže letina koruze zelo dobro. Kakor ocenjujejo, pričakujejo, da bo samo na Hrvatskem približno 100 tisoč vagonov ali povprečno približno 20 stotov koruze na približno 550 tisoč hektarih.

Zaradi povečanega pridelka pa so se pojavile nove težave: kam shraniti takšne količine? Ni še končan niti odkup belega žita, pa je že na pragu prevzem nove koruze.

Kako naj zagotovimo enakomeren odkup

Doslej sta prišli pri odkupu do izraza večinoma dve težnji: prva gre za to, da bi podjetja takoj odkupila in prevzela koruzo, ne glede na to, ali je zagotovljen skladišni prostor, kar povzroča težave pri shranjevanju. Druga težnja pa gre za to, da se z odkupom ne hiti, to je, da se sedaj odkupijo samo tiste količine, za katere je zagotovljen skladišni prostor. V obeh primerih pa se pozablja, da se lahko odkup ali prevzem koruze organizira enakomerno, ne da bi ga odlagali na zimo, kakor predlagajo nekatera podjetja. Koruzo je na primer mogoče odkupovati tako, da se rok prevzema določi na kasneje, ko bo zagotovljen skladišni prostor. Tako po eni strani dosežemo, da odkupa ne zaviramo, a po drugi strani — da teče prevzemanje koruze enakomerno v skladu z možnostmi za vskladiščenje.

Letos se država prvič pojavlja kot naj-solidnejši in najsigurnejši kupec, po cenah, ki so bile vnaprej objavljene in ki ustrezajo proizvajalcem. Prav tako je zagotovljeno, da se cene ne bodo spremenjale. Vse to omogoča enakomeren odkup in prevzem koruze.

Z gradnjo »košev« ne smemo oklevati

Težave z vskladiščenjem terjajo, da pospešimo gradnjo »košev«. Večina »košev« bi morala biti dograjena do decembra. Čas naglo hiti, a številne gospodarske organizacije šele razmišljajo, ali naj zaprosijo za kredite. Omahovanja v zvezi s tem bi ne smelo biti, ker se bo vprašanje vskladiščenja pojavljalo tudi v prihodnje redno, kar je, če naj tako rečemo, popolnoma normalno. Letošnji pridelki morajo v skladu z našimi kmetijskimi programi postati reden, normalen pojav. To, kar bomo napravili za spravilo koruze letos, je hkrati priprava za prihodnje dobre letine, ki jih lahko pričakujemo.

Zakaj je bil zadrugam odklonjen kredit?

Potrebno bi bilo nujno razpravljati o tem, zakaj je bila kmetijskim zadrugam odklonjena pravica, da dobijo kredit. Po sedanjih predpisih lahko dobijo kredite samo za svoje pridelke, a največ bremena v zvezi s prevzemanjem žita pade prav nanje, ker imajo najmanj skladišč. V nekaterih vaseh so zadruge primorane prevzemati koruzo v svoja skladišča in »koše«, ker je individualni proizvajalci res nimajo kam spraviti. Zato bi bilo potrebno dati zadrugam več možnosti, da lahko dobijo te kredite. Omogočiti bi jim morali, da dobijo kredite vsaj za zgraditev »košev« za tiste količine, ki jih odkupijo od individualnih kmetovalcev, ker

jih ti zaradi pomanjkanja prostora za spravilo nimajo kam spraviti.

Razen tega bi bilo nujno, da naglo organiziramo neke vrste tehničnih komisij po posameznih proizvodnih rajonih. Te komisije naj bi skrbele za nakup in razdelitev materiala za »koše«, ki ga ni lahko nabaviti, in za to, da bi poiskale strokovne delavce.

Pred odkupom bi bilo treba vsekakor izdelati potrebne načrte o tem, kje se bo najprej odkupovalo, od katerih ekonomij in iz katerih vasi, a kje bo odkup izvršen kasneje. Takega programa ni bilo za odkup belega žita, kar je ponekod povzročilo razne težave.

I. H.

V karlovskega okraju so začeli sklepati pogodbe za jesensko setev

Te dni so začeli v karlovskega okraju sklepati pogodbe za jesensko setev. Po akcijskem programu okrajne splošne poslovne zveze bodo letos kmetje v kooperaciji z zadrugami posejali s pšenico in ržjo približno 27.000 oralov obdelovalnih površin.

Razen zadrug v Vrginmostu, Ozlju in v Vojniču sklepa letos te pogodbe s kmetovalci še 8 zadrug, in to v vaseh: Vukmanović, Skakavac, Kamanj, Tušilović, Draganić, nadalje Budačka Reka in Sjeničak ter Netretić.

V pogodbah s proizvajalci je letos neka novost: kolikor kmetovalec ne more prevzetih semen, gnojil in uslug izplačati zadrugi v denarju, mu je omogočeno, da to v sporazumu z zadrugo plača z dobavo koruze, krompirja ali z drugimi pridelki po tistih tržnih cenah, po katerih bo zadruga sicer odkupovala te pridelke.

Kakor poudarjajo v zadrugi zvezi, so semena in gnojila večinoma že dobavili zadrugam. Velja naglasiti, da bodo zadruge letos prvič zagotovile za svoje sklade 1500 do 3000 din na vsak oral pšenice, za katero so sklenile pogodbo, kar bo prispevalo k nadaljnjemu napredku pridelovanja žita in kmetijstva sploh.

I. P.

Slavonski Brod: zadruge jamčijo za visoke pridelke na 3000 oralih

Dvainpetdeset kmetijskih zadrug v slavonskega okraju namerava opraviti organizirano setev v sodelovanju z individualnimi kmetovalci. Izvajale bodo višje oblike kooperacije, pač po razmerah v posameznih vaseh. Osnovne oblike bodo: je-manje zemlje v zakup, skupna obdelava, a delitev po odstotku vloženih sredstev, sklepanje pogodb za visoke pridelke ob jamčenju za pridelek, sklepanje pogodb za odkup vse letine z določene površine, dajanje kreditov za semena, gnojila in usluge pri obdelovanju na kredit ter zamenjava dobrega prečiščenega in zaprašenega semena za navadno pšenico.

Jesenska setev bo pogodbeno dogovorjena na skupno 19.000 oralih. Od tega bodo posejali približno 3000 oralov ob jamstvu za dogovorjene visoke pridelke, a drugih 16.000 oralov v drugih oblikah kooperacije. Razen tega bodo zasejali 400 oralov pšenice italijanskih sort, za katero je potrebna posebna agrotehnika.

Vasiljević

Po informacijah zastopnika republiške komisije za nadzor nad proizvodnimi poskusi na Hrvatskem je bilo na 11 ha pridelanega povprečno po 510 stotov semenskega krompirja na ha. Mnenja so, da je to doslej največji donos v Jugoslaviji, ker je lanski najvišji donos znašal 480 stotov na ha. Pričakujejo pa, da bo pridelek krompirja na nekaterih drugih posestvih in ekonomijah v Liki še večji. Sicer pa bo povprečni pridelek krompirja v teh krajih znašal okrog 200 stotov na ha.

Kmetijska zadruga in sekcija mladih zadrugnikov v Babinem potoku sta dosegli zelo visoke pridelke tudi pri drugih poljščinah. Zanimivo pa je, na kakšen način so to dosegli in kakšno vlogo so pri tem imeli mladinci in mladinke. Ta kmetijska zadruga je namreč v zadnjem letu odkupila okrog tri sto ha zemlje po ceni 25 do 50 tisoč din. Ta zemlja je bila prej zapuščena in neobdelana. Prav na teh zapuščenih površinah so pridelali omenjeno rekordno količino krompirja. Ta zemljišča so pod strokovnim nadzorstvom obdelovali večinoma člani vaške sekcije mladih zadrugnikov.

Zato je nedavno zborovanje v Babinem potoku imelo poseben pomen za predstavnike mladih zadrugnikov iz vseh gorskih krajev, kjer so pogoji za pridelovanje skoraj prav taki ali zelo podobni. Izkušnje in podatki o izvajanju akcije za pospeševanje kmetijstva Like, ki so jih opisali na zborovanju kmetijski strokovnjaki, bodo prav tako koristno služili mladim zadrugnikom za prihodnje delo. To se posebno nanaša na pridelovanje krompirja, krmnih rastlin in na merinizacijo ovac. Za mlade zadrugnike, ki so na svojem plenumu v Plitvičkem Ljeskovcu sklenili, da bodo razširili pridelovanje na zapuščenih zemljiščih splošne ljudske imovine, je posebno zanimiv tudi način osvajanja in vključitve takih površin v obdelovanje, kar je že storilo kmetijsko posestvo »Lika« na približno tisoč hektarjih.

Pomen zborovanja o pospeševanju proizvodnje na gorskih gospodarstvih tiči tudi v tem, da so bili mladi ljudje prav v teh krajih doslej bolj slabo zastopani v zadrugnih organizacijah, posebno pa v njihovih upravnih organih. Zadruge so jim pri tem doslej nudile premalo podpore in materialne pomoči. Zato po pravici pričakujejo, da bodo po tem zborovanju in rezultatih, ki so jih dosegli mladi proizvajalci, zadruge, a tudi organi krajevnih oblasti spremenili svoj odnos do njih. Toliko bolj, ker je to zaviralo razvoj zadrugnega gibanja med vaško mladino in ustanavljanje novih sekcij, za katere se mladina zelo zanima. Tak interes mladine iz teh krajev pa zagotavlja tudi mnogo hitrejše strokovno usposabljanje kadrov za zadruge, ki jih skoraj polovica liških zadrug še nima.

F. Svetić